

Konjunkturbildet

4/2004

Tiltakende vekst i Europa

Verdensøkonomien preges nå av høy aktivitet. Den siste tiden har veksttakten i de ulike regionene nærmet seg hverandre. I Europa har veksten tiltatt, mens den ser ut til å være mer avdempet i USA og Asia sammenliknet med andre halvår i fjor. Prisveksten har økt de siste månedene både i USA og i Asia. I markedet ventes det nå en viss renteøkning på rentemøtet i den amerikanske sentralbanken 29.-30. juni.

Moderat vekst i 1. kvartal

Veksten i norsk økonomi var relativt moderat i 1. kvartal i år. Ifølge de kvartalsvise nasjonalregnskapstallene økte BNP for Fastlands-Norge sesongjustert med 0,5 pst. fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Det var i all hovedsak økt aktivitet i tjenesteytende næringer som bidro til veksten, mens aktiviteten i industrien var om lag uendret. Husholdningenes etterspørsel økte sterkt i 1. kvartal, og tilgjengelig statistikk tyder på at veksten har fortsatt også i 2. kvartal. Lave renter har bidratt til at boligprisene har økt kraftig. Samtidig har også boligbyggingen tatt seg opp. I tråd med økt innenlandsk etterspørsel økte importen i 1. kvartal, og oppgangen har fortsatt også i 2. kvartal. Vareeksporten har falt i den samme perioden.

Bedriftene venter økt sysselsetting

Ifølge kvartalsvise nasjonalregnskapstall falt sysselsettingen med 0,3 pst. fra 4. til 1. kvartal, svarende til 6000 personer. Sesongjusterte tall fra Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) tyder imidlertid på at sysselsettingen har tatt seg noe opp de siste tre månedene fram til og med mai. AKU-ledigheten har avtatt svakt siden sommeren 2003, og utgjør nå sesongjustert 4,3 pst. av arbeidsstyrken. Fra april til mai i år var det en viss øking i antall registrerte helt ledige, men dersom en tar hensyn til streiken i mai kan ledighetstallene fra Aetat tyde på en viss bedring i arbeidsmarkedet den siste måneden. Ifølge Aetats årlige bedriftsundersøkelse har andelen av bedrifter som venter å øke sysselsettingen det nærmeste året økt klart. Andelen har særlig økt innen industrien, bygg og anlegg og utvinning av olje. Samtidig er det svært få som melder om rekrutteringsproblemer.

Stabil underliggende prisvekst

Prisveksten har tatt seg betydelig opp de siste månedene etter hvert som virkningene av de høye strømprisene gjennom fjoråret har blitt uttømt. I tillegg har økte bensinpriser bidratt til å trekke opp prisveksten. Justert for avgiftsendringer og utenom energivarer har prisveksten vært lav. I mai økte prisene med 0,1 pst. fra samme måned året før. Tolv månedersveksten i KPI i alt var 1,0 pst. i mai.

Svekket kronekurs

Industriens effektive kronekurs er for tiden rundt 1½ pst. svakere enn i slutten av mai. Den effektive kronekursen er om lag på linje med det den var ved årsskiftet.

Fortsatt høy oljepris

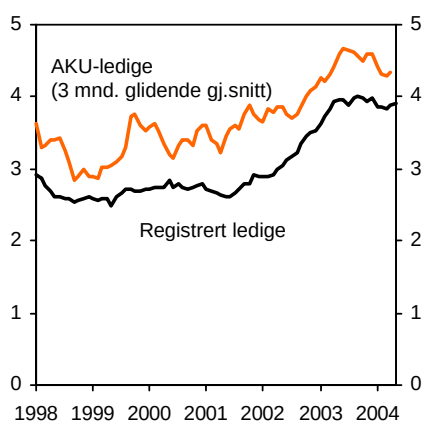
Siden inngangen av mai har oljeprisene ligget svært høyt. Etter at OPEC den 3. juni vedtok å øke sine kvoter falt prisene noe tilbake. En viktig faktor bak de høye prisene den siste tiden er sterk vekst i etterspørselen etter olje, og da særlig i Kina. I tillegg har terroraksjoner i Saudi-Arabia og Irak skapt uroligheter i oljemarkedet.

Redaksjonen for denne utgaven av Konjunkturbildet ble avsluttet 25. juni 2004.
E-post til redaksjonen:
konjunkturbildet@finans.dep.no

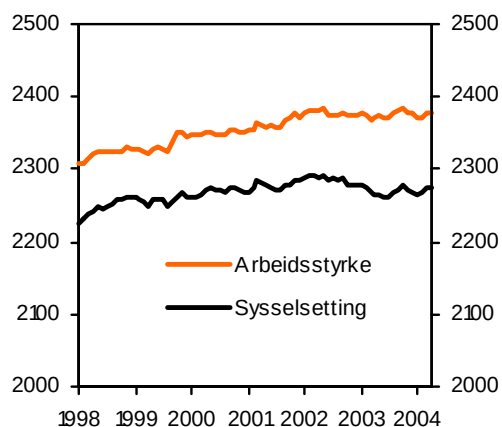
Tabell 1 Nøkkeltall for norsk økonomi. Prosentvis endring fra året før om ikke annet er angitt.

	2002	2003	2004		
			RNB04	Norges Bank	SSB
Privat konsum	3,6	3,8	4,5	5¼	5,0
Offentlig konsum	3,1	1,4	1,8	2¼	2,5
Bruttoinvesteringer i fast kapital	-3,4	-3,7	4,9	..	5,3
Petroleumsvirksomhet	-3,6	15,8	11,0	8	8,4
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	2,4	1,7	3,7	4	3,9
Ekspor	0,1	1,2	1,6	..	1,0
Herav: Råolje og naturgass	2,2	-0,2	-0,4	..	0,4
Tradisjonelle varer	1,6	2,6	4,8	3¼	3,8
Import	2,3	2,2	4,7	5½	5,4
Herav: Tradisjonelle varer	3,8	4,0	5,2	..	6,2
Bruttonasjonalprodukt	1,4	0,4	2,4	..	2,6
Herav: Fastlands-Norge	1,7	0,6	3,2	3	3,3
Konsumprisindeksen (KPI)	1,3	2,5	½	0	0,7
KPI justert for avgiftsendringer og energipriser	2,3	1,1	¾	½	0,5
Årslønn	5,3	3,9	3¾	3¾	3,8
Sysselsetting, personer (endring)	0,3	-0,6	0,2	½	0,2
Arbeidsledighetsrate, nivå (AKU)	3,9	4,5	4,4	4½	4,3
Driftsbalansen (mrd. kroner)	196,1	201,2	181,1	..	242,7

Kilder: Økonomiske analyser 3/2004 (SSB), Inflasjonsrapport 1/04 (Norges Bank) og Revidert nasjonalbudsjett 2004 (RNB04).

Figur 1 Arbeidsledighet. Prosent av arbeidsstyrken

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Aetat.

Figur 2 Sysselsetting og arbeidsstyrke. Sesongjusterte tall. Pst. av arbeidsstyrken.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsmarkedet

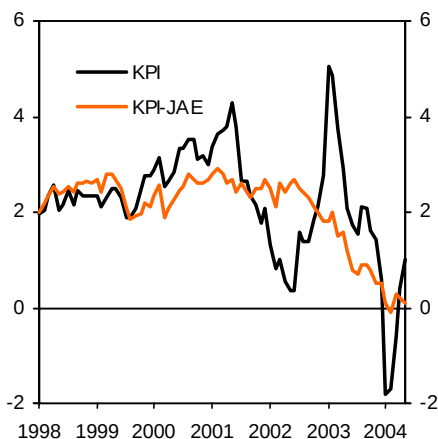
Ifølge sesongjusterte tall fra Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU) har **arbeidsstyrken** økt de siste månedene etter en nedgang fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Den siste tremånedersperioden fram til og med mai i år var arbeidsstyrken 7000 personer høyere enn i 1. kvartal. Nivået på arbeidsstyrken er nå om lag som gjennomsnittet for 2003.

Tall fra nasjonalregnskapet viser at **sysselsettingen** ble redusert med 0,3 pst. sesongjustert fra 4. kvartal 2003 til 1. kvartal 2004, svarende til 6000 personer. I forhold til 1. kvartal i fjor var det i alt sysselsatt 7000 færre i 1. kvartal i år. AKU-tall til og med mai kan imidlertid indikere at sysselsettingen samlet sett er i ferd med å ta seg noe opp. Sysselsettingen var i perioden mars-mai 6000 personer høyere enn i 1. kvartal og 13 000 personer høyere enn sommeren 2003.

Det var særlig innen industrien at sysselsettingen avtok i 1. kvartal, etter en svak nedgang gjennom 2. halvår i fjor. I 1. kvartal i år var det sysselsatt om lag 10 000 færre i industrien enn i tilsvarende kvartal i fjor. I de øvrige næringene har det vært mindre endringer det siste kvartalet.

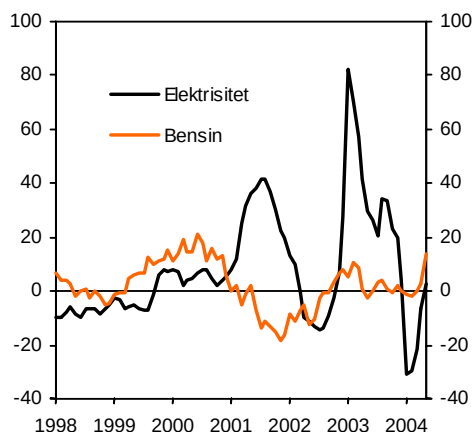
AKU-ledigheten har avtatt svakt siden sommeren 2003, og utgjør nå 4,3 pst. av arbeidsstyrken (sesongjustert) mot 4,7 pst. på det høyeste i fjor sommer. AKU-ledigheten er nå på samme nivå som ett år tidligere. Antall **registrerte helt ledige** har sesongjustert avtatt med vel 2000 personer siden årsskiftet. Fra april til mai i år økte antall registrerte helt ledige med 1000 personer. Denne økningen må imidlertid ses i sammenheng med transportarbeiderstreiken i mai. De ordinære arbeidsmarkedstiltakene har økt noe siden årsskiftet. Ved utgangen av mai var det registrert 21 100 personer på ordinære arbeidsmarkedstiltak. Dette er 5900 flere enn på samme tid i fjor. Det økte tiltaksnivået siden årsskiftet har bidratt til å redusere antallet helt ledige. Samlet sett var summen av antall helt ledige og personer på ordinære tiltak ved utgangen av mai på samme nivå som ved årsskiftet, og 700 personer flere enn i april i år. Tar vi hensyn til streiken i mai kan imidlertid ledighetstallene fra Aetat tyde på en viss bedring i arbeidsmarkedet den siste måneden.

Figur 3 Konsumpriser. Endring fra samme måned året før. Pst.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Figur 4 Konsumpriser. Endring fra året før. Pst.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ifølge Aetats årlige bedriftsundersøkelse har andelen av bedrifter som venter å øke sysselsettingen det nærmeste året økt klart. Særlig gjelder dette innen industrien, bygg og anlegg og utvinning av olje. Andelen er likevel relativt lav sammenliknet med nivåene under høykonjunkturen på slutten av 1990-tallet. Samtidig er det svært få som melder om rekrutteringsproblemer.

Tilgangen av **ledige stillinger** annonsert i media var i mai 11 pst. lavere enn i mai i fjor. Aetat anslår at tilgangen av ledige stillinger i mai var på om lag samme nivå som i fjor, dersom en justerer for noe mangelfull registrering av ledige stillinger i mai.

Konsumprisene

Tolvmånedersveksten i **konsumprisene** har tiltatt de siste månedene. I april og mai var konsumprisene henholdsvis 0,6 og 1,0 pst. høyere enn i samme måned i fjor, mot et fall i prisene på 1,4 pst. i 1. kvartal. Oppgangen i tolvmånedersendringen skyldes i hovedsak en mindre nedgang i elektrisitetsprisene enn på samme tid i fjor. I fjor falt strømprisene kraftig fram mot sommeren etter at de hadde vært svært høye i begynnelsen av året. Oppgang i bensinprisene har også bidratt til å trekke opp prisveksten de siste månedene.

Justert for avgiftsendringer og utenom energipriser (KPI-JAE) har tolvmånedersveksten vært relativt stabil. I mai var prisveksten 0,1 pst., mens den var henholdsvis 0,3 og 0,2 pst. i mars og april. Utviklingen i husleiene og prisene på flyreiser har bidratt til å trekke ned prisveksten de siste to månedene, mens prisene på importerte konsumvarer har trukket i motsatt retning. Tolvmånedersveksten i husleiene var i mai 1,7 pst. Dette er klart lavere enn på slutten av fjoråret da veksten var om lag 4 pst. Fra april til mai avtok prisene på flyreiser med hele 11,2 pst. og det siste året har nedgangen vært på neste 30 pst. Prisveksten på norskproduserte varer og tjenester utenom energi var 1,4 pst. mai.

Lønn

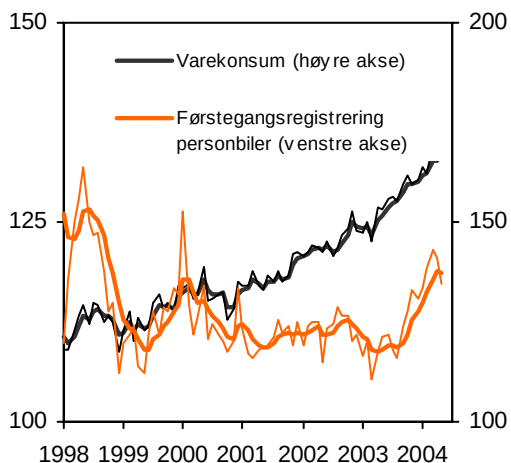
Ifølge kvartalsvis nasjonalregnskap var lønningene inkludert overtid for alle grupper 2,8 pst. høyere i 1. kvartal enn i samme kvartal året før. I industrien tiltok veksten fra 2,6 pst. i 4. kvartal til 4,3 pst. i 1. kvartal. Denne oppgangen må ses i sammenheng med en lav overtidsbruk i 1. kvartal i fjor.

De sentrale lønnsoppgjørene i år er nå i all hovedsak ferdigstilte. For statsansatte og for ansatte i kommunesektoren og i helseforetakene med sentral lønnsdannelse, gir lønnsoverheng og tariff tillegg et bidrag til lønnsveksten i 2004 på om lag 3¼ pst. I tillegg kommer bidraget fra lønnsglidningen som tradisjonelt sett har vært lite for disse gruppene, slik at lønnsveksten kan anslås til om lag 3½ pst. Med en glidning lik det en har sett de siste årene, kan lønnsveksten i varehandelen også anslås til om lag 3½ pst. I finansnæringen og for industriarbeidere kan lønnsveksten se ut til å bli noe høyere.

Husholdningene

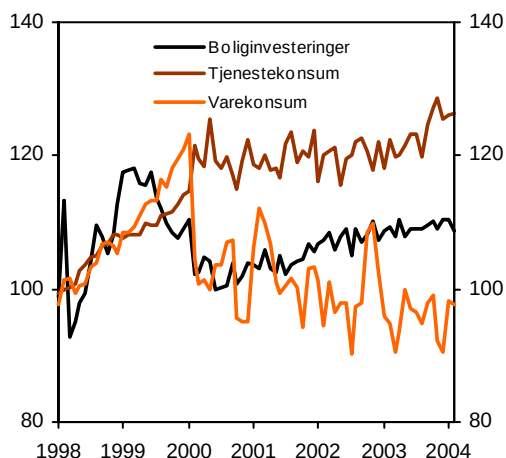
Det var sterk vekst i husholdningenes etterspørsel i 1. kvartal i år. Ifølge kvartalsvise nasjonalregnskapstall økte det **private forbruket** sesongjustert med 1,8 pst. fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, mens boliginvesteringene økte med 1,2 pst. Det var særlig kraftig

Figur 5 Varekonsum

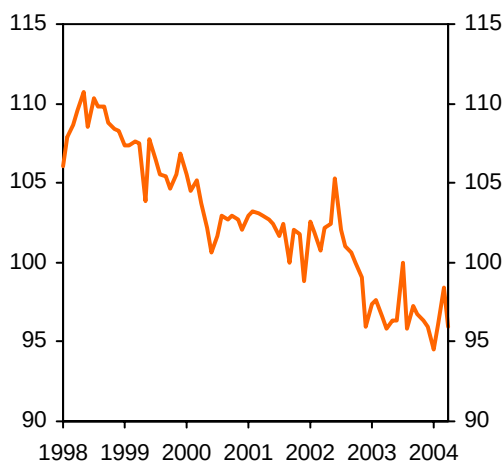
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 6 Husholdningenes etterspørsel Sesongjusterte tall. Indeks 1998=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 7 Industriproduksjon. Sesongjusterte tall. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

vekst i varekonsumet og i nordmenns konsum i utlandet som trakk opp forbruksveksten. Veksten i tjenestekonsumet var mer moderat. Den sterke etterspørselsveksten må ses i sammenheng med det lave rentenivået og tegn til bedring i arbeidsmarkedet.

Korttidsstatistikk tyder på at den sterke utviklingen i husholdningenes etterspørsel fortsatte inn i 2. kvartal. Riktignok avtok det sesongjusterte **varekonsumet** fra mars til april i år ifølge Statistisk sentralbyrås varekonsumindeks, men dette har trolig sammenheng med problemer med korrigering for påsken i sesongjusteringen. Dersom en ser mars og april under ett var varekonsumet 1¼ pst. høyere enn gjennomsnittet i de to foregående månedene. De siste månedene er det særlig kjøpene av transportmidler, klær og skotøy og elektriske artikler som har bidratt til veksten. Tall for førstegangsregistrering av personbiler tyder på fortsatt høye kjøp av transportmidler i mai.

Det lave rentenivået og bedre utsikter for arbeidsmarkedet gir også utslag i **boligmarkedet**. Boligprisene har lenge økt kraftig, og ifølge Eiendomsmeglerbransjens boligprisstatistikk var boligprisene i mai 13 pst. høyere enn ett år tidligere. Også igangsettingen av boliger har tatt seg opp, og i årets fire første måneder tilsvarte den sesongjusterte igangsettingen en årlig igangsetting på om lag 25 000 boliger. Til sammenlikning ble det i 2003 igangsatt 22 500 boliger. En god ordresituasjon for boligbyggerne kan tilsi at igangsettingen holder seg relativt høy.

Ifølge TNS Gallups **trendindikator** for 2. kvartal har husholdningene samlet sett en relativt optimistisk vurdering av den økonomiske situasjonen og utsiktene, noe som kan trekke i retning av relativt sterk etterspørselsvekst også framover. Særlig er vurderingene av egen økonomi, landets økonomi siste år og situasjonen for større innkjøp til husholdningene positive, mens optimismen når det gjelder utviklingen i landets økonomi neste år er mer moderat.

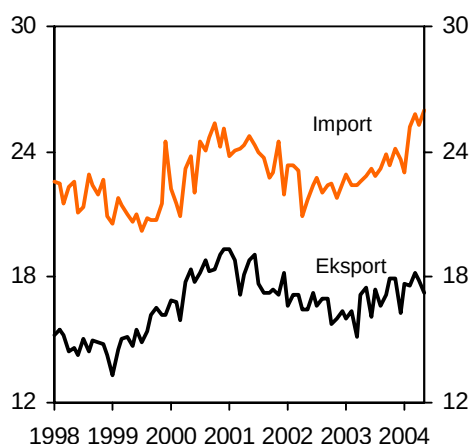
Bedriftene i Fastlands-Norge

Ifølge sesongjusterte tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet økte **bruttoproduktet** for bedriftene i Fastlands-Norge med 0,6 pst. fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Bruttoproduktet i industrien var om lag uendret sammenliknet med forrige kvartal, mens det økte med 0,7 pst. innen øvrige fastlandsforetak. Det var spesielt produksjonen innen varehandel, finansiell tjenesteyting og el.forsyning som bidro til veksten.

Produksjonsindeksen viste økt produksjon innen verksteds- og metallindustrien i 1. kvartal, mens produksjonen av kjemiske råvarer og nærings- og nytelsesmidler viste en svakere utvikling. Ifølge Statistisk sentralbyrås konjunkturbarometer venter stadig flere næringslivsledere at produksjon og ordreinngang vil ta seg opp i 2. kvartal i år.

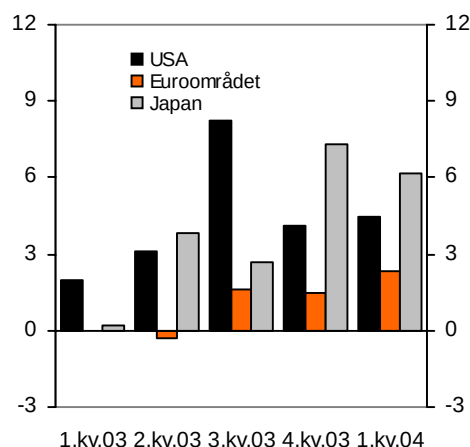
Investeringene i bedriftene i Fastlands-Norge økte med 0,6 pst. fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal. Investeringene innen industri og bergverk falt med om lag 4 pst. Fallet må ses i sammenheng med at mange store investeringsprosjekter i metallsektoren ble avsluttet i løpet av 2003. Ifølge Statistisk sentralbyrås investeringstelling er industriinvesteringene i 2004 ventet å øke med 1,5 pst. Utviklingen innen andre sektorer, som forretningsmessig tjenesteyting, samferdsel, bygg og anlegg, elektrisitetsforsyning og primærnæringene

Figur 8 Eksport og import av tradisjonelle varer. Mrd. kroner. Sesongjustert

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 9 BNP vekst internasjonalt

Kilde: EcoWin.

var mer positiv, og samlet sett økte investeringene i disse sektorene sesongjustert med over 7 pst. fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år.

Ifølge det kvartalsvise nasjonalregnskapet falt **eksportvolumet** av tradisjonelle varer sesongjustert med 0,4 pst. fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, etter en vekst på 1½ pst. kvartalet før. Lavere eksport av verkstedsprodukter bidro i hovedsak til fallet. Eksportvolumet av metaller og fisk og fiskeprodukter økte derimot i 1. kvartal. Samlet sett økte eksportprisene sesongjustert med 3,5 pst. Utviklingen i eksportprisene den siste tiden må ses i sammenheng med økte priser på blant annet aluminium på verdensmarkedet. I forhold til samme kvartal i fjor økte tjenesteeksporten med om lag 8 pst. i 1. kvartal.

Økt etterspørsel og aktivitet innenlands bidro til økt import i 1. kvartal. **Importvolumet** av tradisjonelle varer økte med hele 4,6 pst. fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, etter en vekst på om lag 1½ pst. i forrige kvartal. Oppgangen var spesielt markert for import av verkstedsprodukter og diverse industriprodukter. Importprisene for tradisjonelle varer økte sesongjustert med 0,8 pst.

Ifølge Statistisk sentralbyrås månedlige handelsstatistikk falt **eksportverdien** av tradisjonelle varer både i april og mai. Eksportverdien økte imidlertid med 3½ pst. fra forrige til siste tremånedersperiode. Utviklingen i **importverdien** av tradisjonelle varer økte med om lag 7½ pst. i samme periode. Underskuddet på handelsbalansen med tradisjonelle varer ble 24,2 mrd. kroner i siste tremånedersperiode, om lag 5,5 mrd. høyere enn i samme tidsrom i fjor.

Internasjonal økonomi

Verdensøkonomien preges av høy aktivitet. Samtidig ser det nå ut til at veksttakten i de forskjellige økonomiene i større grad utjevnes, med tiltakende vekst i Europa og noe mer avdempet aktivitetsvekst i USA og Asia sett i forhold til andre halvår i fjor.

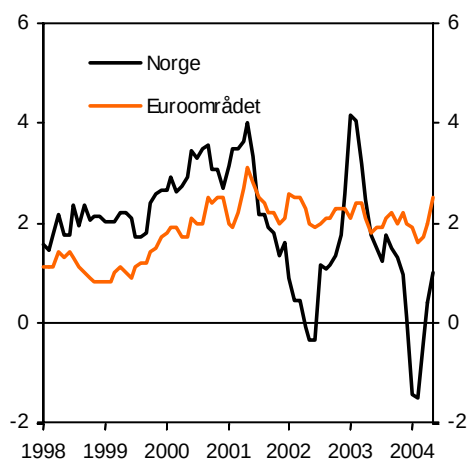
Veksten i **amerikansk økonomi** er høy og bredt sammensatt. I 1. kvartal er BNP-veksten foreløpig anslått til 4,4 pst. målt som årlig rate. Industriproduksjonen steg med 1,1 pst. i mai, den raskeste økningen siden 1998. Kapasitetsutnyttelsen i industrien ligger imidlertid fortsatt under trend. Detaljhandelen økte sesongjustert med 1,2 pst. fra april til mai. Arbeidsledigheten har ligget stabilt på i

Tabell 2 Internasjonale hovedtall. Prosentvis vekst fra året før

	Bruttonasjonalprodukt			Konsumpriser			Arbeidsledighet (nivå)		
	2003		2004	2003		2004	2003		2004
	OECD	RNB04	OECD	OECD	RNB04	OECD	OECD	RNB04	OECD
USA	3,1	4,4	4,7	2,3	1,7	2,3	6,0	5,5	5,5
Japan	2,7	2,8	3,0	-0,3	-0,4	-0,2	5,3	5,0	5,0
Storbritannia	2,2	3,2	3,1	1,4	2,6	1,4	5,0	4,8	4,8
Frankrike	0,5	1,7	2,0	2,2	2,0	1,9	9,7	9,6	9,9
Tyskland	-0,1	1,2	1,1	1,0	1,2	1,1	8,7	8,8	8,8
Sverige	1,6	2,1	2,5	1,9	0,3	0,5	4,9	5,7	5,8
Euroområdet	0,5	1,5	1,6	2,0	1,8	1,7	8,8	9,0	8,8
Norges handelspartnere	1,2	2,4	2,8	1,9	1,4	1,4	6,6	6,7	6,7
Norge	0,7	3,2	3,1	2,5	½	0,5	4,5	4,3	4,4

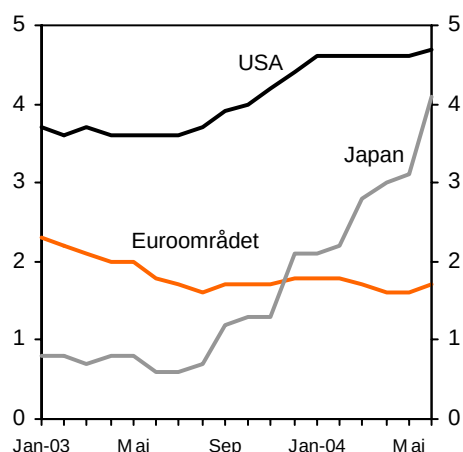
Kilder: OECD Economic Outlook 75 og Revidert nasjonalbudsjettet 2004.

Figur 10 Harmoniserte konsumpriser. Endring fra samme måned året før. Pst.

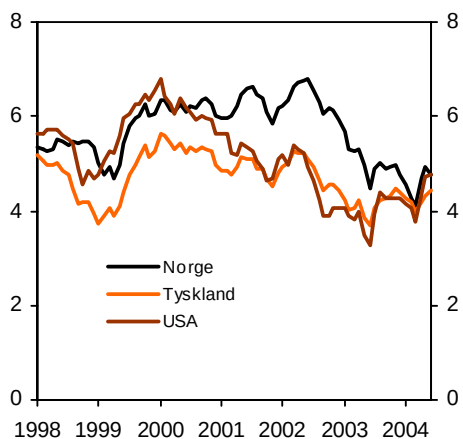
Kilde: EcoWin.

Figur 11 BNP-anslag for 2004 gitt på ulike tidspunkt. Prosentvis vekst fra året

Kilde: Consensus Forecast.

Figur 12 Renter på 10-års statsobligasjoner

Kilde: EcoWin.

overkant av 5½ pst. siden desember i fjor, men sysselsettingen har tatt seg opp de siste månedene. Konsumprisene steg 0,6 pst. sesongjustert fra april til mai, der energi- og matpriser stod for det meste av økningen. Kjerneinflasjonen økte med 0,2 pst. fra april til mai, og med 1,7 pst. sett i forhold til samme måned året før. I markedet ventes det at sterk aktivitetsvekst og tiltakende prisvekst vil føre til at den amerikanske sentralbanken øker renten på neste rentemøte i slutten av juni.

BNP i **eurosonen** økte med 0,6 pst. sesongjustert fra 4. kvartal 2003 til 1. kvartal i år. Spesielt eksporten bidro positivt. Det er fortsatt svak vekst i de private investeringene, og da særlig i Tyskland. Veksten i privat konsum tok seg opp i 1. kvartal og stod for halvparten av veksten i BNP. Også i april utviklet privat konsum seg positivt, og detaljhandelen økte markert. Arbeidsledigheten i euroområdet var uendret på 9 pst. i april, men har vist en svakt økende tendens siden september 2003. EUs forventningsindikator for konsummet falt i mai etter å ha vært stabil de siste månedene. Også forventningsindikatoren for industrien sank i mai etter å ha steget kraftig siden årsskiftet. Industriproduksjonen økte sesongjustert med 0,2 pst. fra mars til april og med 1,7 pst. i forhold til samme måned året før. Konsumprisene i eurosonen steg med 0,3 pst. sesongjustert fra april til mai og med 2,5 pst. i forhold til samme måned året før. Det er spesielt høye energipriser og avgiftsøkninger som bidro til sterkere vekst.

I **Storbritannia** økte industriproduksjonen med 0,6 pst. fra mars til april, etter flere måneders svak utvikling. Konsumprisene steg med 0,4 pst. fra april til mai og med 1,5 pst. målt i forhold til mai 2003. Arbeidsmarkedet er sterkt, og sysselsettingen fortsatte å stige i mai. Arbeidsledigheten ligger på 4,7 pst. og lønnsveksten har tatt seg opp de siste månedene. Sentralbanken hevet reporenten med 25 punkter til 4,5 pst. i juni. I det siste Consensus Forecast anslås veksten i inneværende år til 3,1 pst. I **Sverige** vokste BNP med 2,6 pst. på årsbasis i første kvartal. Det var i hovedsak privat konsum og eksport som bidro til veksten. Investeringene falt med 3,2 pst. på årsbasis.

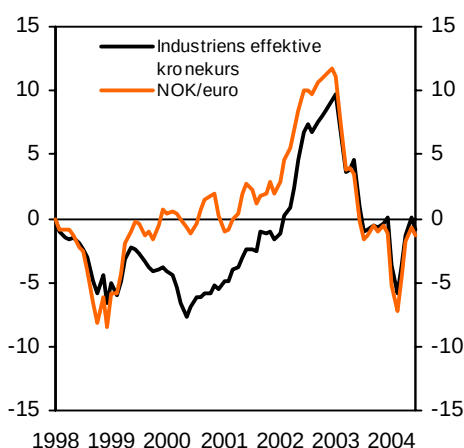
I Consensus Forecast for juni er anslagene for veksten i **Japan** oppjustert med hele 1 prosentpoeng til 4,1 pst. for inneværende år. I første kvartal steg BNP med 5,6 pst. målt som årlig rate. Både eksporten og private investeringer falt noe tilbake fra fjerde kvartal, mens privat konsum utviklet seg sterkt. Industriproduksjonen økte med 3,3 pst. i april, mens arbeidsledigheten lå fast på 4,7 pst. På tross av høy vekst forsetter imidlertid prisene å falle i Japan, og BNP-deflatoren falt med 2,6 pst. i 1. kvartal.

Finansmarkedene

Norges Bank holdt styringsrenten uendret på 1,75 pst. på hovedstyremøtet 26. mai. Banken opprettholdt samtidig sin vurdering av risikobildet framover, og uttrykte at det med en rente på 1,75 pst. er mer sannsynlig at inflasjonen på to års sikt blir lavere enn 2½ pst. enn at den blir høyere. Neste hovedstyremøte er 1. juli.

Tremåneders pengemarkedsrente har vært rimelig stabil siden forrige hovedstyremøte. Tremåneders pengemarkedsrente er for

Figur 13 Valutakurser. Prosentvis endring siden 2. januar 1998

Kilde: Norges Bank.

tiden rundt 2,0 pst. Prisingen i pengemarkedet tyder på forventninger om at styringsrenten holdes uendret på hovedstyremøtet 1. juli. Tremåneders pengemarkedsrente i Norge er om lag 0,1 prosentpoeng lavere enn i euroområdet og 0,5 prosentpoeng høyere enn i USA. Tremåneders pengemarkedsrente i USA har trukket opp om lag $\frac{1}{4}$ prosentpoeng siden utgangen av mai bl.a. som følge av en positiv økonomisk utvikling.

Industriens effektive kronekurs er for tiden rundt $1\frac{1}{4}$ pst. svakere enn etter forrige hovedstyremøte. Den effektive kronekursen er om lag på linje med det den var ved årsskiftet. Målt mot euro er kursen nå om lag $1\frac{1}{2}$ pst. sterkere enn ved årsskiftet. Siden årsskiftet har norske kroner svekket seg med $2\frac{1}{2}$ pst. mot amerikanske dollar.

Renten på norske **tiårs statsobligasjoner** har falt med om lag 0,4 prosentpoeng siden forrige rentemøte, til rundt $4\frac{1}{2}$ pst. Renten på amerikanske tiårs statsobligasjoner har i samme periode variert mellom 4,6 og 4,9 pst., og er for tiden om lag på linje med norsk tiårs rente. Renten på tyske tiårs statsobligasjoner har vært rimelig stabil den siste måneden, og er for tiden rundt 4,3 pst.

Petroleumsvirksomheten

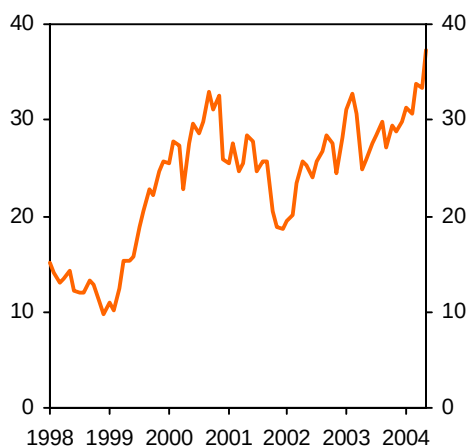
Gjennomsnittlig **oljepris** hittil i år har vært 33,7 USD pr. fat, eller 232 kroner. Siden inngangen av mai har oljeprisene ligget svært høyt, og den 1. juni var prisen oppe i 39,4 USD, det høyeste nivået siden høsten 1990. Etter at OPEC den 3. juni vedtok å øke sine kvoter falt prisene noe tilbake, og den 21. juni var prisen 34,6 USD pr. fat. En viktig faktor bak de høye prisene den siste tiden er sterk vekst i etterspørselen etter olje, og da særlig i Kina. I tillegg har terroraksjoner i Saudi-Arabia og Irak skapt uroligheter i oljemarkedet. Usikkerhet om hvor stor ledig produksjonskapasitet det er i OPEC-landene har også bidratt til å holde prisene oppe. Aktørene betaler nå 34,4 USD pr. fat råolje levert i desember.

Ifølge Oljedirektoratet utgjorde **petroleumsproduksjonen** på norsk sokkel 21,6 mill. standardkubikkmeter oljeekvivalenter (Sm3 o.e.) i april, uendret fra samme måned i fjor. Av total produksjon sto olje (inkl. NGL) for 15,4 mill. Sm3 o.e. (3,2 mill. fat pr. dag) og salgbar gass for 6,2 mill. Sm3 o.e.

Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at samlet **eksportverdi** av råolje, kondensater og naturgass utgjorde 25,8 mrd. kroner i mai, en oppgang på 5,2 mrd. kroner i forhold til mai i fjor. Eksportverdien av råolje alene kom opp i 19,8 mrd. kroner, en oppgang på 27 pst. Råoljeprisen i mai var 259 kroner pr. fat mot 175 kroner i samme måned i fjor. Antall fat eksportert råolje har imidlertid gått ned i år. Eksportverdien hittil i år er på 129,9 mrd. kroner, en økning på 11 pst. i forhold til de fem første månedene i fjor.

I SSBs investeringstelling for oljevirkomheten i 2. kvartal anslås **petroleumsinvesteringene** til 71,1 mrd. kroner i 2004, en volumvekst på 8,9 pst. fra 2003. Anslaget er 7,2 mrd. kroner høyere enn ved forrige telling. En stor del av økningen fra forrige telling skyldes at Ormen Lange er inkludert for første gang i tellingen.

Figur 14 Oljepris, USD pr. fat

Kilde: Norges Bank.